

Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΑΙΑΣ

ΕΝ ΣΧΕΣΕΙ: Α) ΜΕ ΤΟ ΑΤΟΜΟΝ, Β) ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ

Ὁμιλία τῆς Προέδρου τοῦ Συλλόγου Ἐπιστημόνων Μαιῶν Ἀθηνῶν Δίδος Χαρᾶς Βογιατζάκη, ἧτις ἐξεφωνήθη εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Διεθνoῦς Συνομοσπονδίας Μαιῶν εἰς Ρώμην (Ὀκτώβριος 1960) ὑπὸ τῆς Διδασκούσης τοῦ Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδη» Κυρίας Μ. Λιουλιᾶ-Τσιτσιλώνη.

Δὲν εἶναι νομίζω δύσκολον νὰ νοιώσῃ κανεὶς γιὰ πολὺ λόγῳ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους πῆρε ἡ γυναῖκα τὴν ἀποστολὴν νὰ βοηθῆ τὴν γυναῖκα στὸν τοκετό της. Αὐτὴ ἢ στιγμὴ πὸν χαρίζει στοὺς ἀνθρώπους τὴν αἰωνιότητα τῆς γενιᾶς τους, ἀνήκει πῖο πολὺ εἰς τὴν γυναικεία φροντίδα, καὶ γι' αὐτὸ δὲν λείπουν τὰ λογικὰ ἐπιχειρήματα πὸν ἐξηγοῦν αὐτὴ τὴ γυναικεία προτίμησι.

Ἦδη ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἀνεγνωρίσθη ὁ ὕψηλός προορισμός καὶ ἡ ἱερὰ ἀποστολὴ τῆς Μαίας.

Εἰς τὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ ἀναφέρεται ὅτι εἰς τὸν τοκετό της Ραχὴλ καὶ Θάμαρ παραστάθηκε Μαῖα.

Ἡ ἀρχαιοτάτη αἰγυπτιακὴ, ἰνδικὴ καὶ κινεζικὴ μυθολογία καὶ ἱστορία ἐπιτρέπουν τὸ συμπέρασμα πὼς καὶ ἐκεῖ ὁ τοκετός ἦταν στὰ χεῖρια γυναικῶν.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἡ Ἐλευθώ, κόρη τοῦ Δία καὶ τῆς Ἥρας, βοηθεῖ στὸν τοκετό της τὴν Λητώ στὴν Δῆλο, ὅπου γεννιέται ὁ Ἀπόλλων. Ἡ Ἄρτεμις, κόρη καὶ αὐτῆς τῆς Λητοῦς, βοηθεῖ τὴν μητέρα της στοὺς ὑστερότερους τοκετούς της. Τέλλος καὶ ἡ Ἥρα ἦταν θεὰ τοῦ τοκετοῦ, καθὼς καὶ οἱ Γενετυλλίδες. Καὶ στὴν ἑλληνικὴν ὁμως ἱστορικὴν ἀρχαιότητα, πὸν δημιουργοῦσε τὴν ὀνομασίαν Μαῖα, δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία πὼς στὸν τοκετό βοηθοῦσαν γυναῖκες. Ὁ Σωρανός ὁ Ἐφέσιος, ὅστις ἦτο ὁ διασημότερος γυναικολόγος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἀκμάσας τὸν 2ον αἰῶνα

μετὰ Χριστόν, καθώριζεν ἄριστα τὸ «Ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ἡ Μαῖα» λέγων:

«Εἶναι λοιπὸν ἱκανὴ νὰ γίνῃ Μαῖα ἡ ἐγγράμματη, ἡ ἐξυπνη, ἐκεῖνη πὸν ἔχει ἰσχυρὴν μνήμη, ἡ ἐργατικὴ καὶ φρόνιμη (εὐπρεπής), καὶ γενικῶς ὅταν ἔχη ἀκμαῖες αἰσθήσεις, εἶναι ἀρτιμελής καὶ ζωηρή.

»Πρέπει νὰ εἶναι ἐγγράμματη, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀντιλαμβάνεται μὰζὺ μὲ τὴν πράξιν καὶ τὴν θεωρίαν. Ἐξυπνη, γιὰ νὰ παρακολουθῆ μὲ εὐκολίαν ὅ,τι λέγεται ἢ ὅ,τι γίνεται. Νὰ ἔχη ἰσχυρὴ μνήμη γιὰ νὰ συγκρατῆ κάθε τι πὸν μαθαίνει, ἐπειδὴ ἡ μάθησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κατανόησιν καὶ τὴν μνήμην.

»Ἐργατικὴ, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ ψυχραιμίαν καὶ ἐπιμονὴν κάθε τι πὸν θὰ τῆς συμβαίῃ.

»Εὐπρεπής, ἐπειδὴ θὰ τῆς ἐμπιστεύωνται τὰ σπιτικά καὶ τὰ μυστικά τῆς ζωῆς, καὶ ἐπειδὴ ὅποια ἔχει κακὴν ἠθικὴν χρησιμοποιοεῖ γιὰ τὸ κακὸν τὰς γνώσεις της.

»Πρέπει ἡ Μαῖα νὰ ἔχη ζωηρὴς καὶ ἀκμαῖες τίς αἰσθήσεις, ἐπειδὴ χρειάζεται ἀλλὰ μὲν νὰ βλέπῃ, ἀλλὰ νὰ ἐρωτᾶ καὶ νὰ μαθαίνει, ἀλλὰ νὰ ἀντιλαμβάνεται μὲ τὴν ἀφήν.

»Νὰ εἶναι ἀρτιμελής, διὰ νὰ μπορῆ νὰ ἐκτελῆ τὴν ἐργασίαν της ἐλεύθερα, ζωηρὰ καὶ εὐκίνητος, ἐπειδὴ ὑφίσταται κακοπαθείας κατὰ τὴν περιουσίαν της πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός της καὶ ὑποβάλλεται ἔτσι εἰς διπλοὺς κόπους.

»Ἐτσι πρέπει νὰ εἶναι ἡ καλὴ Μαῖα.»

Εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ πρῶτες ἐπιστήμονες Μαῖες ἤρχισαν νὰ ἐμφανίζωνται ἀπὸ τὸ 1834, καὶ 24 σχετικὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα ἔχουν ἔκτοτε ἐκδοθῆ. Εἰς τὴν ἀρχὴν ἦσαν πολὺ ὀλίγες, σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοὺς ἠξάνετο μὲ γοργὸν ρυθμὸν, ὥσπου καταλήγουμε στὰ σημερινὰ δεδομένα, νὰ βγάζουν οἱ τρεῖς Σχολές μας κάθε χρόνο περὶ τὶς 150 περίπου ἐπιστήμονες Μαῖες πὸν ἀποροφῶνται ἀμέσως ἀπὸ τὴν ὑπαιθρο κυρίως, πὸν τόσο τίς ἔχει ἀνάγκη. Ἀρκεῖ νὰ σημειωθῆ ὅτι σὲ πολλὰ χωριά μας οἱ τοκετοὶ τῶν γυναικῶν γίνονται ἀπὸ τὶς ἐμπειρικὲς Μαῖες ἀκόμη.

Ἡ διάρκεια τῆς ἐκπαίδευσως τῶν Ἑλληνίδων Μαϊῶν εἶναι τριετής. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ τρίτου ἔτους ἀποκτοῦν δίπλωμα καὶ ὑποχρεοῦνται πρὸ τῆς χορηγήσεως ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος νὰ ὑπηρετήσουν ἐπὶ ἓν ἔτος εἰς τὸ Ἴδρυμα εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεπαιδύθησαν ἢ εἰς ἕτερον Ἴδρυμα. Ὑποχρεοῦνται ἐπίσης μετὰ τὴν ἀδειαν ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος νὰ ἐργασθοῦν ἐπὶ τρία χρόνια εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν.

Ἔτσι ἡ μέχρι χθὲς ἐμπειρικὴ γριούλα παρῶρα εἶναι τὴν θέσιν εἰς τὰς νέας, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουν ἐπαξίως τὸν τίτλον τῆς Μαίας, μορφωνόμεναι εἰς τὰς ἐδικὰς πρὸς τοῦτο σχολὰς πὸν ἐθεμελίωσε ἡ ὡραία ἐκείνη μορφή τῆς Φλόρενς Νάιτινγκεϊλ.

Καὶ ἔκτοτε τὸ ἐπάγγελμα τῆς Μαίας ἐπῆρε τὴν μορφήν τοῦ κατ' ἐξοχὴν κοινωνικοῦ γυναικείου ἐπαγγέλματος, καταλαμβάνοντος συνεχῶς μεγαλυτέραν θέσιν εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ ἡ προσωπικότης τῆς Μαίας συνδέεται ὅλο καὶ στενωτέρα μὲ τὸ ἄτομον καὶ τὴν οἰκογένειαν, ἔτσι πὸν ὁ εκπαιδευτικὸς τῆς ρόλος κοντὰ τοὺς νὰ εἶναι ἀριστος καὶ ἐδερκετικὸς.

Ἡ ἐλευθέρως ἐξασκουσα τὸ ἐπάγγελμα Μαῖα ἀποτελεῖ ἓνα σπουδαῖον παράγοντα τῆς κοινωνικῆς ὑγιεινῆς καὶ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς ὑγείας ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους.

Πολλὲς φορὲς διάφορα κοινωνικὰ προβλήματα δὲν ἀνήκουν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς, πλὴν ὅμως πρέπει νὰ εἶναι ἐνήμερη καὶ ἔτοιμη νὰ βοηθήσῃ εἰς τὴν κάθε περίπτωσιν, ὅπως π.χ. τὸ ἐξώγαμον παιδί, ὁ

ἐξώγαμος σύνδεσμος, τὰ κοινωνικὰ νοσήματα, ἡ ἐγκληματικὴ ἔκτροσις, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχη ὡς κύρια κίνητρο τὴν οικονομικὴν ἀνέχειαν κ.ἄ.

Ἐξ ἴσου ἀπαραίτητον εἶναι καὶ διὰ τὴν Μαῖαν τοῦ Νοσοκομείου νὰ ἔχη ὠρισμένας γνώσεις γύρω ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ αὐτὰ προβλήματα, καὶ εἰδικῶς τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως κάθε ἀσθενοῦς πὸν νοσηλεύει.

Τὸ ὅτι ἡ Μαῖα δείχνει ὑπομονὴν καὶ κατανόησιν καὶ συγκινητικὴν ἀφοσίωσιν σὲ κάθε περίπτωσιν πὸν ἀναλαμβάνει, τὴν ἔκαναν καλύτερον σύμβουλον καὶ συμπαραστάτην κάθε ἀτόμου πὸν θὰ τὴν πλησιάσῃ.

Δὲν ἔχει καμμιά ἐπίδρασις ἡ ἡλικία τῆς, γιὰτι πολλὲς φορὲς, ἂν μὴ τίς περισσότερες, εἶναι κατὰ κανόνα μικρότερη ἀπὸ αὐτὴν πὸν προστρέχει στήν βοήθειάν τῆς. Αὐτὸ ὅμως τῆς προσθέτει ἀκόμη περισσότερην βαρύτητα. Αἱ γνώσεις τῆς, ἡ πείρα τῆς ἢ ἀξιοσύνη τῆς, ἡ μόρφωσίς τῆς καὶ πρὸ πάντων ἡ ἐχεμύθειά τῆς φέρνει κοντὰ τῆς, καὶ τίς πλέον ἐπιφυλακτικὲς γυναῖκες. Τῆς ἐξομολογοῦνται τὰ πάντα, τὴν ρωτοῦν γιὰ κάθε τι καὶ ἀκολουθοῦν πιστὰ τίς ὁδηγίης τῆς.

Τὸ λεπτομερὲς ἱστορικὸν καὶ ἡ προσεκτικὴ ἐξέτασις τῆς ἐγκύου θὰ τὴν βοηθήσῃ πολὺ σὲ αὐτό.

Ἡ Μαῖα εἶναι ἐπίσης ἐκείνη πὸν θὰ δειξῆ ὅλα ὅσα πρέπει νὰ ξέρῃ κάθε μέλλουσα μητέρα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ φέρῃ στὸν κόσμον καὶ νὰ μεγαλώσῃ ἓνα ὑγιὲς ἄτομον. Ἡ διαφώτισις αὐτῆ ἐκ μέρους τῆς Μαίας μπορεῖ νὰ γίνεταί καὶ ὑπὸ τύπον ἐγκαρδίας συνομιλίας πρὸς τὴν ἔγκυον γυναῖκα καὶ τὸ περιβάλλον τῆς, ἀκόμη μὲ διαλέξεις, ὁμιλίης, σύστασιν καταλλήλων βιβλίων καί, ὅσον ὑπάρχει εὐχέρεια, μὲ τὴν προβολὴν εἰδικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν.

Ἡ Μαῖα συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ διατήρησιν τῆς ὑγιεινῆς καὶ ψυχικῆς καταστάσεως τῆς μητέρας. Τῆς δίδει εὐκαιρίαν νὰ νοιώσῃ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν τῆς, βοηθώντας μὲ αὐτοπεποιθήσιν καὶ θάρρος τὴν ὁμαλὴν διαδρομὴν τῆς κνήσεως, τοῦ τοκετοῦ καὶ τῆς λοχείας.

Ἐπίσης βοηθεῖ τὴν μητέρα στὸ νὰ φρον-

τίμη καλύτερα τὸ παιδί της, τοῦλάχιστον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τῆς ζωῆς του.

Ἡ Μαΐα μὲ τὴν στενὴν παρακολούθησίν της θὰ διαγνώσῃ πρώτη αὐτὴ κάθε ἀνωμαλία τῆς κησέως τοῦ τοκετοῦ καὶ θὰ προλάβῃ ἐπικίνδυνες ἐπιπλοκές. Ὅσον ἀφορᾶ δὲ διὰ τὴν ἔγκαιρον διάγνωσιν ἀνωμαλιῶν, ἡ Μαΐα πρέπει νὰ παρακολουθῇ μὲ προσοχὴν καὶ παρατηρητικότητά διὰ νὰ μὴν τῆς ξεφύγῃ ποτὲ καμμιά λεπτομέρεια καὶ νὰ μὴν προσπεράσῃ μὲ ἑλαφρὰν συνείδησιν ἐκδηλώσεις καὶ ἐνδείξεις μιᾶς ἀρρώστιας ποῦ μποροῦν νὰ ἀποβοῦν θανάσιμες, τόσον διὰ τὴν ἔγκυο ὅσο καὶ διὰ τὸ νεογέννητο ἀργότερα.

Ἰδιαιτέρα εὐθύνη δημιουργεῖ ἐπίσης στὴ Μαΐα ἡ ἀνίχνευσις καὶ ἡ ἔγκαιρος διάγνωσις τοῦ καρκίνου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἰδῶσθε καὶ νὰ κατέχη πολὺ καλά ὅλα τὰ πρῶιμα συμπτώματα τοῦ καρκίνου, τῆς ἐπαρόντος νόσου, ὅπως αὐτὰ ἐκδηλώνονται, ἀνάλογα μὲ τίς διαφορὲς ἐντυπώσεις της.

Εἶναι ἀπαράβατον καθήκον της νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ τῆς ξεφύγῃ ἓνα τέτοιο σύμπτωμα, οἰονδήποτε μέλος τῆς οἰκογενείας καὶ ἂν ἀφορᾶ, καὶ εἶναι ἐπίσης καθήκον ἡ ἐπίμονη σύστασις της νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ πάσχων τὸν εἰδικὸν ἰατρὸν. Καὶ βέβαια εἶναι εὐνόητος ἡ μεγίστη ἐξυπηρέτησις ποῦ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Μαΐα προσφέρει σὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, ἐφ' ὅσον ξέρομε ὅτι ἡ πιθανότης τῆς ἰάσεως τοῦ καρκίνου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἔγκαιρον διάγνωσιν αὐτοῦ. Ἰδιαιτέρα, βέβαια, τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Μαΐας θὰ στραφῇ στὴν ἀνίχνευσιν τοῦ καρκίνου τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς γυναικός. Πρὸς τοῦτο μπορεῖ εὐκολώτατα νὰ χρησιμοποίησῃ τὴν παγκοσμίως πλέον γνωστὴν

μέθοδον τοῦ Ἑλληνος Καθηγητοῦ Παπανικολάου.

Ἀλλὰ ὅλες αὐτὲς οἱ εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις τῆς Μαΐας, ὅπως εἶναι εὐνόητον, δὲν πρέπει οὔτε καὶ μπορεῖ νὰ περιορίζωνται μόνον εἰς τὸ ἄτομον, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται καὶ σὲ ὁλόκληρη τὴν οἰκογένεια, τῆς ὁποίας ἡ ἔγκυος ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστον μέλος.

Τὸ τεράστιον ἔργον τῆς καταπολεμησεως τῆς ἀγνοίας, τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν κακῶν καὶ ἀνθυγιεινῶν συνηθειῶν πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὴν συνεχῆ καὶ καθημερινὴν προσπάθειάν της, ἐπεκτεινομένην σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας. Τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον τῆς Μαΐας εἰς τὸν τομέα αὐτὸν εἶναι τόσον μέγalon ὅσο καὶ πολύπλευρον. Πολλὲς φορὲς ἀντικαθιστᾶ τὴν Ἐπισκέπτριά, τὴν Κοινωνικὴν λειτουργό, ἀκόμη δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἰατρὸν τῆς οἰκογενείας.

Ἔτσι βλέπουμε τὴν Μαΐαν νὰ προχωρῇ καὶ νὰ καταλαμβάνῃ μὲ ἀργὰ ἀλλὰ σταθερὰ βήματα τὴν θέσιν ποῦ τόσο δικαιωματικὰ τῆς ἀνήκει μέσα στὴν οἰκογένεια καὶ τὴν κοινωνία. Ἡ ἐπίδρασις της, ὁ ἐκπολιτιστικὸς της ρόλος, ἡ συμβολὴ της εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἠθικὴν ἐξύψωσιν τῆς κοινωνίας, ἀναγνωρίζονται ὁλονὲν καὶ περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους.

Ἡ Μαΐα τοῦ παρόντος, ξεπερνῶντας προλήψεις, προκαταλήψεις, συμφέροντα καὶ ἐνδοιασμοὺς, πετώντας μὲ τὰ διπλὰ φτερὰ τοῦ ὁλονὲν τελειότερου ἐπιστημονικοῦ της καταρτισμοῦ καὶ τῶν γυναικείων της συναισθηματικῶν θησαυρῶν, ἀποβαίνει ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς ὑγείας καὶ τῆς προστασίας τῆς μητρότητος καὶ ἀνοίγει ἀκόμη εὐρύτερους ὀρίζοντας δράσεως καὶ προσφορᾶς διὰ τὴν Μαΐαν τοῦ μέλλοντος, ποῦ καὶ εὐχόμεθα νὰ πραγματοποιηθοῦν πρὸς τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας ὁλοκλήρου.